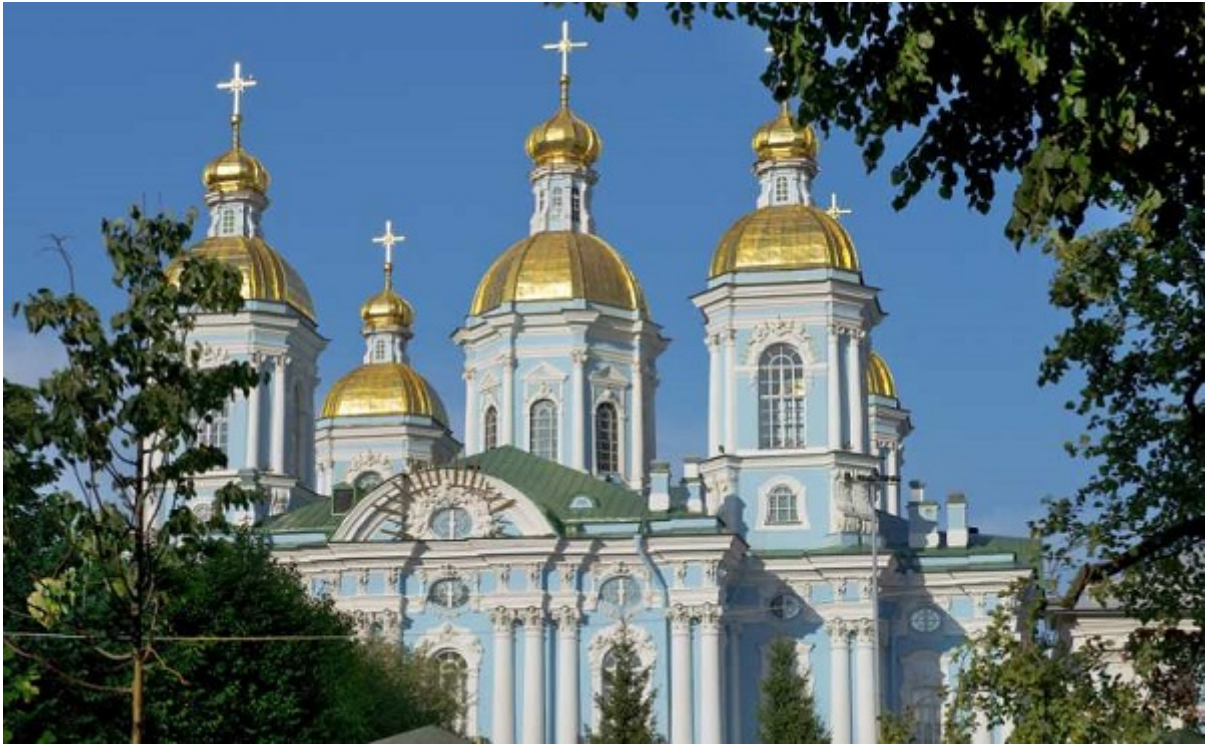

ΛΟΓΟΣ ΚΘ: Επιστολή προς τον μακαριώτατο Μακάριο, μητροπολίτη Πασών των Ρωσιών (Άγιος Μάξιμος ο Γραικός)

/ [Πεμπτουσία](#)

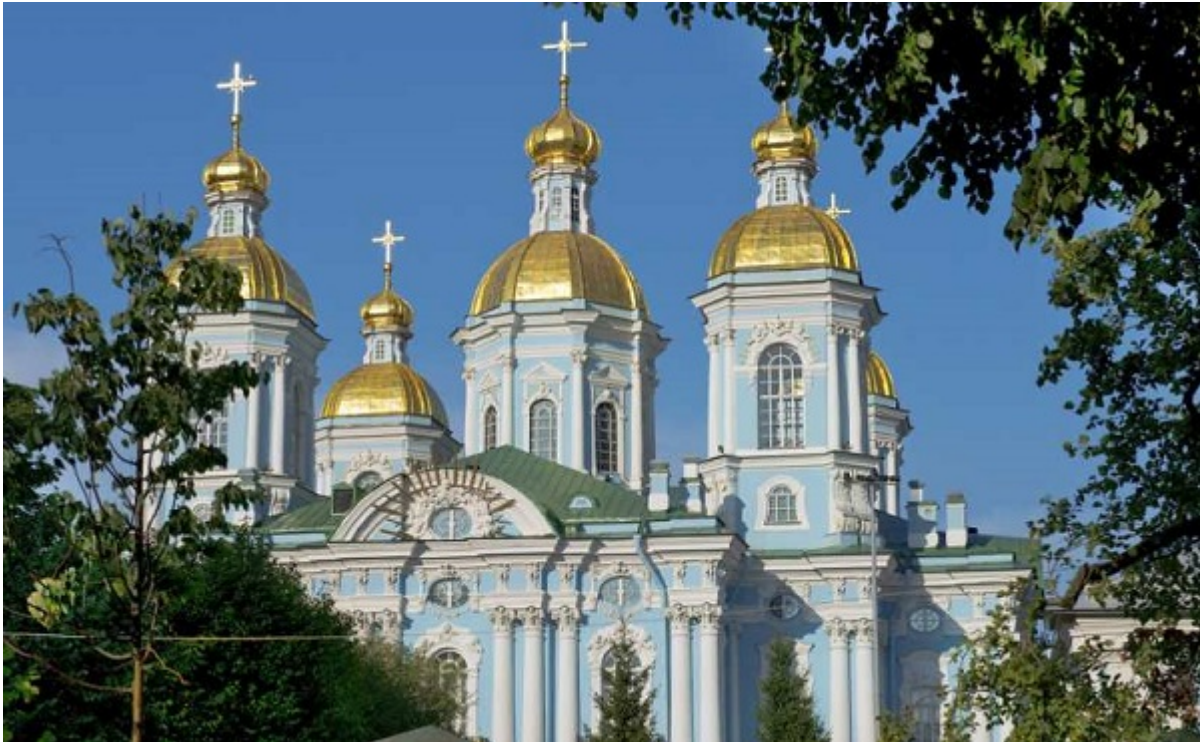

ΛΟΓΟΣ ΚΘ

Επιστολή προς τον μακαριώτατο Μακάριο, μητροπολίτη Πασών των Ρωσιών .[1]

Ο ουρανός στολίζεται κατά την ημέρα με το λαμπερό φως του ηλίου και κατά την νύχτα με τον νυχτερινό φωστήρα και με το σέλας των αναριθμήτων άστρων. Έτσι και την αγία αποστολική εκκλησία του Δημιουργού και του άρχοντος των όλων, του Κυρίου και Θεού μας Ιησού Χριστού, στολίζει, φωτίζει και οδηγεί πάντοτε προς το καλύτερο η κοσμημένη από τον Θεό Σύνοδος των ανά την οικουμένη ορθοδόξων αρχιερέων, οι οποίοι πολύ δίκαια έχουν αποκληθεί από τον αρχιποιμένα τους φως του κόσμου και άλας της γης [2]. Φως αποκάλεσε ο Σωτήρας τον φωτεινό και αγνό βίο τους, ενώ άλας την στερεότητα και την προστατευτική ιδιαιτερότητα της διδασκαλίας τους, με την οποία οι ψυχές των ορθοδόξων παραμένουν σταθερές και άτρωτες από την σήψη κάθε αιρετικής βλασφημίας, εκπέμπον-τας πάντοτε την ευωδία της θεολογίας των ορθοδόξων δογμάτων. Έτσι ήταν οι μακαριώτατοι αυτόπτες μάρτυρες και υπηρέτες του ενσαρκωμένου Θεού Λόγου, πρωτοκορυφαίοι

Πέτρος και Παύλος, και οι άλλοι άγιοι απόστολοι, καθώς και οι μεταγενέστεροί τους θεο-φόροι αρχιερείς, που έλαμψαν σαν φωστήρες ανά την οικουμένη, και οι οποίοι ενδύθηκαν τον ίδιο τον Χριστό και έσωσαν, με την δύναμη της πνοής του Παρακλήτου πολλές φορές την παραδοθείσα από τους αποστόλους ορθή πίστη, όταν αυτή κλονίστηκε και αναστατώθηκε από διάφορους αιρετικούς, εναντίον των οποίων συνεκάλεσαν Οικουμενικές και τοπικές συνόδους. Εκεί η δύναμη του Αγίου Πνεύματος απομάκρυνε από την Εκκλησία τις βλασφημίες των αιρετικών και τις έριξε στην λήθη.

Ζηλωτής αυτών των θεοπνεύστων μακαρίων ανδρών και ισαποστόλων αρχιερέων -μην νομίζεις, παρακαλώ την μακαριότητά σου, ότι το λέω κολακεύοντάς σε-έγινες εσύ, οσιώτατε, που θεάρεστα και ισαποστολικά κρατάς το πηδάλιο της αγίας Μητροπόλεως της Μόσχας και Πασών των Ρωσιών. Το έχω ακούσει αυτό από πολλούς αξιοπίστους άνδρες, και μάλιστα από τον ίδιο τον θεοφιλέστατο επίσκοπο της Τβερ, τον κύριό μου, σεβασμιώτατο δεσπότη Ακάκιο, που με δυνατή φωνή διακηρύττει τις αρετές της αγιότητάς σου, ώστε ευφραίνομαι πνευματικά πάρα πολύ ακούγοντας ότι εκτελείς πολλές και ωραίες αποστολικές πράξεις. Με όλη την ψυχή μου ευχαριστώ πάντοτε τον κτίστη και προστάτη της συνοδικής και αποστολικής Εκκλησίας Ιησού Χριστού, ο οποίος είναι ο υπέρ πάντων Θεός. Με την αγιότητά σου και την κατά μίμηση του Χριστού ησυχία και πραότητα σου, ο Θεός εδάμασε και ευδόκησε να ησυχάσει η μεγάλη αντίσταση και προσπάθεια για διάλυση, που επιχείρησαν κατά της Εκκλησίας Του πριν από λίγα χρόνια κάποιοι κακόβουλοι. Γι' αυτό δεν θα πάψω να ευχαριστώ την άμετρη αγαθότητά Του προς εμάς και να προσ-εύχομαι μαζί με άλλους να μας αξιώσει να μας ποιμαίνει επί

πολλά χρόνια η αγιότητά σου και να μας καθοδηγεί στο γαλήνιο και ήσυχο λιμάνι, όπου ακούγεται η καθαρή φωνή των ανθρώπων που εορτάζουν [3], καθώς και τα λόγια της άρρητης χαράς και αγαλλιάσεως, που φωνάζουν στον Χριστό: «Ενδοξότατε Θεέ των πατέρων μας και ημών των ιδίων, να είσαι ευλογημένος!» Κύριε Ιησού Χριστέ! Να μας αξιώσεις και εμάς αυτήν την Χάρη, για να Σε δοξάζουμε με τις προσευχές του αρχιερέα Σου, του κυρίου και δεσπότη μας Μακαρίου. Φύλαξε, Κύριε, επί πολλά έτη και τον ευσεβή λάτρη του Χριστού βασιλέα μας, τον πιστό δούλο Σου, τον άρχοντά μας μεγάλο ηγεμόνα Πασών των Ρωσιών Ιωάννη, υιό του Βασιλείου.

Φύλαξέ τους και τους δύο, Κύριε, εις έτη πολλά και χάρισέ τους εν ειρήνη και εν πάση στερεώσει να ποιμαίνουν την πιστή περιουσία Σου σύμφωνα με τις σωτήριες εντολές Σου. Στον πρώτο, να διδάσκει συνεχώς τις διδαχές των αποστόλων και να δίνει στον τσάρο αυτά που αγαπάς και τα οποία συμβάλλουν στην διόρθωση και την στερέωση του ορθοδόξου λαού Σου. Στον δεύτερο, να εισακούει με αγαθή διάθεση, να δέχεται τις συμβουλές των αρχιερέων και τις διδαχές των αποστόλων και να τις εκτελεί έμπρακτα, ώστε να δοξάζεται και από τους δύο το πανάγιο όνομά Σου ενώπιον όλων των γειτονικών λαών. Να μάθουν όλοι γι' αυτούς την αλήθεια, ότι δηλαδή είναι πολύ ευσεβείς και ορθόδοξοι, καθώς και φιλαλήθεις και εύπλαγχοι προς όλους τους υπηκόους τους γενικώς και ιδιαίτερα σε όσους έχουν ανάγκη από ελεημοσύνη και προστασία, όπως είναι οι χήρες και τα ορφανά, οι αδικημένοι από τους απανθρώπους κερδοσκόπους εις βάρος των πτωχών και των πενήτων, καθώς και οι ξένοι όπως εγώ.

1. Ο μητροπολίτης Μόσχας Μακάριος αρχιεράτευσε κατά τα έτη 1542-1563. Κατετάγη στο Αγιολόγιο της Εκκλησίας της Ρωσίας στην Σύνοδο του 1988.

2. Πρβλ. Ματθ. 5,13-14.

3. Πρβλ. Ψαλμ. 41,5.

Μακαριώτατε δέσποτα, ομώνυμε της θείας μακαριότητας και κληρονόμε αυτής, επειδή, από ο,τι ακούω, εκτελείς πράξεις θεάρεστες και σύμφωνες με το θέλημα του Θεού! Μιμούμενος αυτόν τον μεγάλο λύχνο της οικουμένης, που εξαιτίας του φθόνου του πρωθιερέα και της πρωτοφανούς κακίας της φιλάργυρης τσαρίνας πέθανε στην άθλια φυλακή, προστατεύεις και εσύ τον κάθε αδικημένο και υπομένεις μεγαλόψυχα εκείνους που αντιστέκον-ται ανόητα στον ζήλο σου για τον Θεό. Γι' αυτό μαζί με πολλούς άλλους, που έχουν τηρήσει το θέλημα του Θεού, μπορείς μαζί με τον θείο προφήτη και βασιλέα να καυχάσαι μπροστά στον Θεό: «Εποίησα κρίμα και δικαιοσύνην· μη παραδώς με τοις αδικούσί με» [4]. Είσαι πράγματι μακάριος και τρισμακάριος, μακαριώτατε δέσποτα, αν παραμείνεις μέχρι

τέλους με αυτές τις σκέψεις, κάνον-τας θεάρεστες πράξεις ενώπιον του άρχοντος των όλων και του αδωροδοκήτου Κριτή, ο οποίος θα σου πεί: «Ευ, δούλε αγαθέ και πιστέ! Επί ολίγα ης πιστός, επί πολλών σε καταστήσω· είσελθε εις την χαράν του κυρίου σου» [5]. Το «ολίγα» σημαίνει αυτό που υπάρχει εδώ ως προσωρινό και υφιστάμενο την φθορά, ενώ το «πολλά» είναι το ουράνιο ως αληθές και αιώνιο. Είναι αυτά που «οφθαλμός ουκ είδε και ούς ουκ ήκουσε και επί καρδίαν ανθρώπου ουκ ανέβη» [6].

Όλα αυτά θα τα πάρεις μαζί με όλους εκείνους που προ αιώνων έχουν ευαρεστήσει τον Θεό, όπως οι πατριάρχες, οι Προφήτες και όλοι οι ενάρετοι στην Παλαιά Διαθήκη, όπως και οι Απόστολοι και οι ευαγγελιστές και οι ορθόδοξοι αρχιερείς στην Καινή Διαθήκη, που έλαμψαν δυνατότερα και από τον ήλιο. Μοιάζεις και εσύ με αυτούς χάρη στον ζήλο σου να φυλάσσεις τα ορθόδοξα δόγματα της ορθής χριστιανικής αποστολικής πίστεως και να εκτελείς επιμελώς τις θείες εντολές του Σωτήρος, εξαιτίας των οποίων, από ο,τι άκουσα, η αγία ψυχή σου υφίσταται καθημερινά προσβολές εκ μέρους ορισμένων ανθρώπων που αμφισβητούν τις ιερές διδαχές σου. Αυτοί όμως θα δώσουν λόγο γι' αυτό ενώπιον του φοβερού Κριτή, διότι αντιστάθηκαν σε Αυτόν, ο οποίος είπε σαφώς για σας, τους αρχιερείς: «Ο ακούων υμών εμού ακούει, και ο αθετών υμάς εμέ αθετεί· ο δε αθετών εμέ αθετεί τον αποστείλαντά με» [7].

Εσύ όμως, πλήρης της χάριτος του Θεού, να αγωνίζεσαι παν-τοτε για τον Θεό και να ακολουθείς ακλόνητα την παρακαταθήκη του θεοπνεύστου αποστόλου, την

οποία άφησε στον μαθητή του λέγοντας: «Κήρυξον τον λόγον, επίστηθι ευκαίρως ακαίρως, έλεγξον, επιτίμησον, παρακάλεσον, εν πάση μακροθυμία και διδαχή» [8]. Και πάλι ο ίδιος λέγει: «Συ ούν κακοπάθησον ως καλός στρατιώτης Ιησού Χριστού» [9], «έργον ποιήσον ευαγγελιστού» [10]. Επειδή κανείς δεν θα στεφανωθεί, αν δεν αγωνιστεί νόμιμα [11]. «Εν τω Θεώ ποιήσωμεν δύναμιν, και αυτός εξουθενώσει τους θλίβοντας ημάς» [12]. «Τα αδύνατα παρά άνθρωποις δυνατά παρά τω Θεώ εστι» [13]. Και πάλι ο Παύλος λέγει: «Πιστός ο λόγος· ει γαρ συναπεθάνομεν, και συζήσομεν· ει υπομένομεν, και συμβασιλεύσομεν· ει αρνούμεθα, κακείνος αρνήσεται ημάς» [14]. Είναι καλό και σωτήριο να υποστεί κανείς διωγμούς για την δόξα του ιδίου του Σωτήρος Χριστού και για την αγία Εκκλησία Του, δηλαδή για την σωτηρία των πιστών, μαζί με τον Χριστό και τους αγίους μαθητές Του. Σε αυτήν την περίπτωση παίρνουμε αρκετή παρηγοριά από τα λόγια Του: «Ει εμέ εδίωξαν, και υμάς διώξουσιν· ει τον λόγον μου ετήρησαν, και τον υμέτερον τηρήσουσιν» [15].

Αλλά συγχώρεσέ με, στο όνομα του Κυρίου, άγιε δέσποτα, επειδή, αν και είμαι σάπιο μέλος της αγίας κεφαλής, τόλμησα να μιλήσω, από αγάπη για την ορθή πίστη, καθώς «η τελεία αγάπη έξω βάλλει τον φόβον», όπως λέγει ο Ιωάννης ο Θεολόγος [16]. Από αυτήν την αγάπη τόλμησα κάτι, το οποίο είναι ανώτερο των δυνάμεών μου.

Εσύ όμως, ως θεία και ιερή κεφαλή, ως μιμητής αυτού που είναι πράος και ταπεινός στην καρδιά Του [17], συγχώρεσε το θάρρος μου και αυτήν την θαρραλέα υπόμνησή μου να την δεχθείς με πραότητα, όπως οι φιλότεκνοι γονείς δέχονται το ασαφές ψέλλισμα των νηπίων τους, και καταδέξου να την ανταποδώσεις στον ανάξιο δούλο σου με την κοινωνία των θείων δώρων του Χριστού, την οποία στερούμαι, δεν ξέρω για ποιόν λόγο, εδώ και δεκαεπτά χρόνια. Ως μάρτυρά μου μπροστά στην αγιότητά σου θέτω αυτόν που γνωρίζει τις καρδιές των ανθρώπων, ο οποίος θα στηλιτεύσει κατά την φοβερή Δευτέρα Παρουσία Του τα κρυφά σκοτάδια, τα έργα και τις σκέψεις, για να μαρτυρήσει ότι δεν έχω πράξει καμμία αμαρτία και καμμία βλασφημία εις βάρος της ορθόδοξης, δικής σας και δικής μου πίστεως, όπως επίσης δεν έχω γράψει ούτε έχω πεί κάτι παρόμοιο, όπως ορισμένοι με συκοφάντησαν.

Αντιθέτως, μακαριώτατε δέσποτα, αν κάμεις τον κόπο να το ερευνήσεις, θα διαπιστώσεις ότι έχω αγωνιστεί σκληρά για την ορθόδοξη πίστη μας. Έχω γράψει πολλά άρθρα κατά των κυριοτέρων δογμάτων, δηλαδή κατά των Ιουδαίων και των μουσουλμάνων, αλλά και κατά των ιδίων των Ελλήνων. Επίσης έχω μιλήσει και κατά εκείνων που απομακρύνουν πολλούς από την Ορθοδοξία με την ψευδή διδασκαλία των αστρολόγων, τους οποίους πρέπει όχι μόνο να μην τους ακούμε,

αλλά και να τους αποστρεφόμεστε ολόψυχα και να τους αποφεύγουμε, σαν λεπρούς ή μολυσμένους από πανώλη στον νού και στην σκέψη.

4. Ψαλμ. 118, 121.

5. Ματθ. 25, 21.

6. Α΄ Κορ. 2, 9.

7. Λουκ. 10, 16.

8. Β΄ Τιμ. 4, 2.

9. Β΄ Τιμ. 2, 3.

10. Β΄ Τιμ. 4, 5.

11. Πρβλ. Β΄ Τιμ. 2, 5.

12. Ψαλμ. 59, 14.

13. Λουκ. 18, 27.

14. Β΄ Τιμ. 2, 11-12.

15. Ιω. 15, 20.

16. Α΄ Ιω. 4, 18.

17. Πρβλ. Ματθ. 11,29

Κήρυττα πάντοτε φανερά και χωρίς δισταγμό την ορθόδοξη πίστη μας και στους άρχοντες, φωτισμένους ή μη από την Χάρη του Αγίου Πνεύματος. Με λίγα λόγια, παντού, όπου με έστειλε με την βούληση των Πατέρων ή Ιερά Μονή Βατοπαιδίου, και φωτισμένος με την Χάρη του Αγίου Πνεύματος, κήρυττα την καθαρή ορθόδοξη πίστη, και αυτοί με τις δέουσες τιμές με άφηναν να επιστρέψω στο Άγιον Όρος. Πουθενά δεν έτυχε να φυλακιστώ ή να βασανιστώ από την πείνα, το κρύο και τον καπνό, όπως μου συνέβη εδώ, κατά την δίκαιη πρόνοια του Θεού, πιθανόν εξαιτίας των πολλών αμαρτιών μου, αλλά ποτέ λόγω κάποιας αιρέσεως.

Ελπίζω στο έλεος του Κυρίου μου Ιησού Χριστού ότι η ψυχή μου είναι και θα είναι πάντοτε, με την Χάρη του Σωτήρος μου, καθαρή από κάθε αιρετική βλασφημία. Και αν έσφαλα σε κάτι κατά της πίστεώς σας με την απασχόλησή μου με τα βιβλία η τώρα ψεύδομαι η άλλο έχω στην καρδιά μου και άλλο σας λέγω και γράφω, τότε ο δίκαιος Κριτής ας μου στείλει λέπρα, όπως την έστειλε στον Γιεζί [18], η εκείνο τον πικρό θάνατο που είχε ο Άρειος [19]. Αλλοίμονό μου, του ασώτου. Σε ποιους όρκους αναγκάζομαι να προσφεύγω εγώ, ο άσωτος! Αλλά ο Θεός είναι Κριτής δίκαιος και δυνατός και πολύ υπομονετικός. Θα ανταποδώσει στον καθένα ανάλογα με τις πράξεις του [20]. Δόξα Αυτώ εις αιώνα του αιώνος, αμήν.

Αν με αυτήν την σύντομη διευκρίνιση μπορέσω να αποδείξω την αθωότητά μου στην σεβασμιότητά σας και να φανώ άξιος της χάριτος, τότε και εσείς, που είστε ευσεβής, θα πείτε στον εαυτό σας για εμένα ο,τι είπαν ορισμένοι σώφρονες και δίκαιοι κριτές, μολονότι ήταν άπιστοι: «Ουδέν θανάτου άξιον η δεσμών πράσσει ο άνθρωπος ούτος απολελύσθαι εδύνατο ο άνθρωπος ούτος, ει μη επεκέκλητο Καίσαρα» [21]. Και εγώ δεν καλώ για μάρτυρα κανένα θνητό και άπιστο επίγειο άρχοντα, αλλά τον ίδιο τον Δημιουργό και Άρχοντα των πάντων Ιησού Χριστό, καλώ για μάρτυρα της ψυχής μου ενώπιόν σας τον μόνο γνώστη των καρδιών των ανθρώπων [22], ότι είμαι καθарός σε όλα όσα λένε εναντίον μου οι αντίπαλοί μου, Κριτής των οποίων είναι ο Θεός. Όπως ήμουν εξαρχής, έτσι και τώρα είμαι

καλοπροαίρετος λάτρης του ευσεβούς κράτους σας και έτσι θα παραμείνω μέχρι τέλους και εδώ και παντού, σύμφωνα με την εντολή του Σωτήρος, την οποία, αν περιφρονεί κανείς, δεν θα κριθεί άξιος της σωτηρίας. Ευδοκείτε, ευδοκείτε, για όνομα του Κυρίου, να μου κάνετε, του δυστυχημένου, αυτήν την χάρη. Αφήστε με να ξαναδώ το Άγιον Όρος, που προσεύχεται για όλη την οικουμένη, παραδώσατέ με σε αυτούς που σας σέβονται πολύ, τους οσίους πατέρες και αδελφούς μου, ώστε να εξιλεωθείτε χριστιανικά με τις παρακλήσεις και τα δάκρυά τους για εμένα. Μην μείνετε αδιάφοροι στον αδελφό σας τον Οικουμενικό Πατριάρχη, που σας παρακαλεί για μένα. Αυτός είναι ενάρετος και θεάρεστος αρχιερέας και ο καθένας μπορεί να τον αποκαλέσει ανεπιφύλακτα πιστό του Ιησού Χριστού, καθώς καθημερινά υποφέρει ανδρείως από τους αθέους Αγαρηνούς αναρίθμητες επιθέσεις και αποδοκιμασίες στο όνομα της καλής ελπίδας και δόξας του Ιησού Χριστού και του Θεού μας. Είναι ορθό και πολύ δίκαιο και εσείς, κοσμημένοι με την ορθότητα της πίστεως, να εισακούσετε αυτόν τον ιερέα του Θεού, που σας ικετεύει για το πρόβατό του [23], όπως και πολλοί άλλοι ορθόδοξοι άρχοντες τον ακούνε, για να δείξετε την υποταγή στον διδάσκαλο που λέγει: «Πείθεσθε τοις ηγουμένοις υμών και υπείκετε· αυτοί γαρ αγρυπνούν υπέρ των ψυχών υμών ως λόγον αποδώσοντες». Και εν συνεχεία προσθέτει: «ίνα μετά χαράς τούτο ποιήσι και μη στενάζοντες· αλυσιτελές γαρ υμίν τούτο» [24].

18. Βλ. Δ΄ Βασ. 5,20-27. Ο Γιεζί, δούλος του προφήτη Ελισαίου, λεπρώθηκε, επειδή έλαβε ως δώρα από τον Νεεμάν, αρχιστράτηγο του συριακού στρατού, μετά την θαυματουργική θεραπεία του από λέπρα, ασήμι βάρους δύο ταλάντων και δύο γιορτινές στολές.

19. Βλ. σχετικά ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ, Προς τους επισκόπους Αιγύπτου και Λιβύης επιστολή εγκύκλιος κατά Αρειανών 18-19, J.-P. Migne, PG 25,580A-581C. Του ιδίου, Επιστολή προς Σεραπίωνα, εκδ. H.-G. Opitz, Athanasius Werke [Die griechischen christlichen Schriftsteller], τ. II, Berlin und Leibnig 1934, σσ. 178-180. ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ, Εκκλησιαστική Ιστορία Α΄, 38, PG 67, 176C-177B. ΕΡΜΕΙΟΥ ΣΩΖΟΜΕΝΟΥ, Εκκλησιαστική Ιστορία Β΄, 29, PG 67, 1017A-1021B. Ο Μέγας Αθανάσιος, ως αυτόπτης μάρτυς, ως εξής περιγράφει τον θάνατο του Αρείου: Εισήλθε σε αποχωρητήριο για σωματική του ανάγκη, «κατέπεσε, και πρηνής γενόμενος ελάκησε μέσος». Ο τρόπος θανάτου του δηλαδή παραλληλίζεται με τον θάνατο του Ιούδα. Πραξ. 1,18: «και πρηνής γενόμενος ελάκησε μέσος, και εξεχύθη πάντα τα σπλάγχνα αυτού» (=Και έπεσε με το πρόσωπο στη γη, σκίστηκε η κοιλιά του και χύθηκαν έξω όλα τα σπλάγχνα του).

20. Πρβλ. Σοφ. Σειρ. 35,22. Ματθ. 16,27. Ρωμ. 2,6. Αποκ. 22,12.
21. Πραξ. 26, 31-32.
22. Πρβλ. Ψαλμ. 43,22. Παρ. 24,12. Λουκ. 16,15.
23. Γίνεται λόγος για τον πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Διονύσιο τον Β΄ (17 Απρ. 1546-Ιουλ. του 1556), που τον Ιούνιο 1546 απηύθυνε επιστολή προς τον τσάρο Ιβάν Βασιλείεβιτς, για να του ανακοινώσει την εκλογή του και να τον παρακαλέσει για την απελευθέρωση του Μαξίμου.
24. Εβρ. 13, 17.